

amb -s, en el paral·lel que ells voldrien invocar).

Panificar [1405], que no solament s'ha usat en el sentit culte de "elaborar pa", perquè en algunes comarques ha tingut també (junt amb *panificado* m.) el de 'convertir en un conreu de pa (o sigui blats)': «la Cuesta de Benasque y su *panificado*», doc. de 1536 en el *Libro Lucero de Benasc* (que copio 1965). *Panificable* (1405); *panificació*.

¹ També oc. ant. *pan-a-beure* «collation» [S. XII, Brunel, *Doc. Ling.*, gloss., s. v.] < PANEM AC BIBERE. — ² «Es aus [‘ous’] cuits, es *empanaes* de tonyina, la llonganissa y es blancs, es botifarres seques ---», *Canyissaes*, 80. — ³ Sembla haver-hi cosa semblant a la pagesia mallorquina, V. la frase d'Algaida en *AlcM*, s. v. *paneresca*. — ⁴ Adj., no subst., com ho pren el detestable Lab.-Salvat. — ⁵ Aquesta és, doncs, l'única forma en què el mot està documentat, i repetidament, a StaCQ mateix; i probablement no és més que una mala lectura la suposada llició *penestres*, hapax d'un doc. de StaCQ, llegit per no se sap qui (*AlcM*, s. v. *panestra*). No em sembla admissible la conjectura de Riquer que vol interpretar així un mot **pinestre* (amb *pi-*), en un passatge de *Fort. e Prudència* de BMetge: «va refrescar / la mar e-l vent e-l temps sinestre, / que semblava que fos *pinestre* / la barca, o sac esquinsat: / car l'aigua qui per un forat / entrava, per l'altre exie» (v. 119). Sembla evident que cal llegir *finestra* com féu Marçal Olivar en l'ed. *NCL.*: l'aigua hi entrava a dolls per un forat (no parla de molts foradics, com els d'un *panistre*), tal com el sol per una finestra! — ⁶ AntThomas, *Comptes Rendus de l'Ac. des Inscr. et BLetres*; cf. *Rom. LVIII*, 475; observa que és un tipus formatiu rar en llatí, però normal en germànic, sobretot en llenguatge militar, al qual degué originàriament pertànyer en romànic. — ⁷ És evident que aquest és una formació abstracta en -ia, a la manera de *concordia*, *pauperia*, *miseria*, *consortia*, *sapientia* etc.; de cap manera un «plural neutre» com s'ha insinuat algun cop, per més que s'hagi assenyalat un *companium*, però no solament aquest és un hapax (com a tal d'existència vaga i incerta), sinó que un concepte com aquest ja descarta la generalització, i fins la propagació, d'un plural neutre. — ⁸ Sembla tractar-se del nom del noble guerriller Milans d. B., de 1810, que deixà el nom a una coneguda família de tristíssima història.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:

panada, *empanada*, *panadella*, *panader*, *panadera* 'mena de guisat', *panadeta*, *panadó*, *panals*, *panal*, *panal* +ret de *panal*, *panals*, *panalejar*, *panalós*, *panar*, *panarra*, *panarro*, *panarrer*, *panarrada*, *panarrejar*, *panàs*, *panassa*, *panello*, *panela*, *panater*, *paneter*, *paneteria*, *panètica*, *panell de figues*, *panellet*, *panelló*, *panet*, *carabassa de panet*, *panesc*, *faves panesques*, *garrofa panesca*, *panesca*, *panisser*, *panisseria*, *empanissar*, *apanar*, *apanador*, *companatge*, *paner*, *panera*, *panero*, *paneró*, *panerada*, *paneraire*, *panerat*, *panerer*, *paneret*, *panereta*, *panerot*, *apanerar*, *apanerat*, *empanerar*, pa-

nistre, *panistra*, *panistrell*, *panistrella*, *panistret*, *companyo*, *Companyys*, *companyona*, *company*, *companya*, *companyia*, *companyero*, *companyonatge*, *companyonia*, *companyerisme*, *acompanyar*, *acompanyament*, *acompanyada*, *acompanyant*, *acompanyatge*, *desacompanyar*, *desacompanyat*, *desacompanyament*, *companyament*, *companyatge*, *companyet*, *companyivol*, *companyonet*, *companyor*, *pa blanc*, *pan-blanquer*, *pa-blanquer*, *pan-beneit*, *pa-beneit*, *pancarit*, *pancarir-se*, *paencarit*, *pan-caritat*, *pa-d'aire*, *pa en caritat*, *pa-fart*, *pa-fi*, *pa-i-peix*, *pan-cuit*, *pancuitada*, *pancuiter*, *panfigo*, *panfigol*, *panigroc*, *panràs*, *panou*, *pan-vi*, *panoli*, *panificar*, *panificado*, *panificable*, *panificació*.

Pa ('per a'), V. *per* i V. *pas* adv. Inadmissible que *pa* estigui per *pany*, en *pa d'or* (com diu *AlcM*), V. supra en *pa*.

Pabil i *pobil* s'havien usat en català arcaic (S. XIII) amb el sentit del cast. PABILO (*DECH* iv, 330a25-50), però el val. mod. és dubtós que vingui des de llavors, i més aviat és probable que ara sigui un castellanisme, per BLE, fr. *mèche*.

Pablanquer, V. *pa*

Pablo 'espantaocells' en diversos pobles val. de l'Horta i la Ribera (*AlcM*): mot singular que ens intriga (no veient-se fàcil explicació a base del NP castellà *Pablo*, puix que ni aquest és val. ni es veuria justificació del sentit): em pregunto si no és un mossarabisme, de PABULARI, 'alimentar-se' (o sigui PABULUM 'aliment, pasturatge'), vist que aquest mot llatí es deia especialment dels ocells que es menjaven el gra etc. (Columella, Plini, Virgili), i va deixar descendència en l'andal. *apaularse* aplicat al gra que és menjat per corcs i arnes (Écija, 1589), *paulilla* 'arna' i 'cuc de la verdura' (Granada, segons Simonet; AVenceslada) i *paula* (en l'Arx. de Hita, S. XIV), trasm. *poula* 'guaret', port. *Poulo*, engad. *pavlar*, roms. *pàvlà*, de la família tots ells del cast. POLILLA 'arna' (*DECH* iv, 594b17-38, 597a1-38). Una altra forma d'aquest grup és sens dubte el tort. *palpella* 'caragol sense closca molt perjudicial a l'agricultura' (*AlcM*), en evident relació d'una banda amb el nominatiu ll. *papilio*, per l'altra amb la -r- de *parpallol* (veg. *papallona*) i en fi amb el citat granadí *paulilla* 'cuc de la verdura'. En conclusió: PABULUM, partint del 'guaret o prat' a protegir, hauria passat a l'atífell de protegir-lo.

Pabora, V. *pólvora* i *empavorada* *Paborde*, *pabor-dessa*, *pabordia*, V. *preborde*, -osde (POSAR) *Pàbul*, V. *péixer* *Pac*, V. *pagar* (PAU) i *cap* (prep.) *Paca*, espècie de llebre americana, del guaraní *paka* id. (PACA I, *DECH*)

PACA, 'bala o gros fardell', del fr. antiq. *pacque*, i aquest probablement del neerl. mj. *packe* id. □ 1.ª doc.: 1859, Pitarra; 1905, Bullbena; Vogel.

«Pesa més una corona / que una *paca* de cotó!», clama acovardit l'Emperador del Marroc en *La Botifarra de la Llibertat* (*Gat.* I, 14); «EL PATRÓ: —Vigileu-me les *paques* de seda: mireu que la barca s'in-